

COWI AS
Postboks 123
1601 FREDRIKSTAD
kffr@cowi.com
liov@cowi.no

Telefon + 47-48 17 07 85
Org.nr. 975 615 308 MVA
E-post leder@oa.birdlife.no
Internett oa.birdlife.no

Deres ref.

Deres kontaktperson

Vår ref.

Vår kontaktperson

Dato

Kaisa Ferguson
Fredriksen

Sak/837

Jan Olav Nybo

17.05.2026

Innspill til arbeid med reguleringsplan Haug gård, Ås kommune

BirdLife Oslo og Akershus viser til planarbeidet ved Haug gård i Ås kommune, der det arbeides med detaljregulering for blant annet å legge til rette for et øvingsområde for helikopter, inkludert landingsplass. Planarbeidet omfatter også treningsområde for hund i forbindelse med brannøvelser og redningsarbeid.

Bakgrunn

Ved høring av planforslaget fremmet Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus (SFOS) innsigelse mot planene, først og fremst fordi de er i konflikt med hensynet til rødlistede fuglearter, og fordi naturmangfoldvurderingen som fulgte planforslaget, var mangelfull. SFOS påpekte også at dagens drift, med gjenvinningsanlegg for masser, er utvidet både i areal og driftsform ut over gjeldende reguleringsplan, og at driften i dag også omfatter steinknusing.

COWI, som bidrar med å utarbeide detaljreguleringsplanen, tok 04.02.2026 kontakt med BirdLife OA og ba om innspill til flere temaer. Det var vanskelig for oss på det tidspunktet å gi kvalifiserte svar på spørsmålene som ble stilt, siden vi ikke kjente planområdet godt nok. Vi måtte derfor foreta en synfaring av området før vi kunne gi tilbakemelding.

Våre synspunkter

Vi har nå kort synfart området og skaffet oss oversikt over planområdet og arealene rundt. Før vi går inn på de seks problemstillingene COWI tar opp, påpeker vi to forhold. Helikopterlandingsplassen er allerede etablert, og en naturlig dam i planområdet er steinsatt og gjort klar for trening med redningshunder. Det er alvorlig at tiltakshaver ser ut til å foregripe kommunens behandling ved allerede å ha etablert tiltak som krever tillatelse gjennom ny reguleringsplan. Dette er særlig alvorlig når SFOS har fremmet innsigelse til planforslaget.

Under følger våre vurderinger av spørsmålene COWI har reist:

1) Risiko for påvirkning: Hvordan vurderer dere risikoen for påvirkning på de registrerte artene ved den typen helikopteraktivitet som er foreslått?

Vi deler SFOS' vurdering av at helikoptertrafikk og støy representerer en uforutsigbar forstyrrelse i hekketiden. En litteraturstudie fra Norsk Ornitologisk Forening (1996, nå BirdLife Norge) viser at fugl kan venne seg til forstyrrelser når aktiviteten er forutsigbar og gjentas med en viss hyppighet, men at

helikopter likevel rangeres som en av de mest alvorlige forstyrrelsestypene for fugl. Rugende fugl vil ofte forlate reiret når et helikopter nærmer seg. Selv om dette i seg selv ikke alltid fører til avbrutt hekking, kan predatorer som rødrev, mink, røyskatt og rovfugl lettere oppdage hvor reirene ligger, og dermed forsyne seg av egg og unger.

2) Særlig sårbare arter: Er enkelte av artene (CR/EN/VU), eller arter med dokumentert hekkestatus/-stasjonære individer, særlig utsatt for denne typen forstyrrelser?

Flere av artene som er påvist i området, står på *Norsk rødliste for arter 2021*. Dette gjelder særlig vipe (CR – kritisk truet), åkerrikse (CR – kritisk truet), vaktel (VU – sårbar), gulspurv (VU – sårbar), storspove (EN – sterkt truet), brushane (VU – sårbar) og sanglerke (NT – nær truet). Vi vurderer konsekvensene av helikopteraktivitet, og eventuell trening med løse hunder, som mest alvorlige for vipe. Arten har en sterkt synkende hekkebestand i Norge og forlater lett reiret ved forstyrrelser. Åkerrikse, som har egen nasjonal handlingsplan, har en liten og synkende bestand i Norge. Arten er registrert syngende i planområdet, og situasjonen vurderes derfor som særlig kritisk. Vaktel er registrert syngende i planområdet og vil være sårbar for helikoptertrafikk. Bakkehekkende spurvefugl som sanglerke og gulspurv er følsom for forstyrrelser. For arter som storspove, som har egen internasjonal handlingsplan under Vannfuglavtalen, og brushane, som trolig bruker området til næringsøk under trekket, vil helikopterstøy være mindre kritisk enn for hekkende arter, men næringsøk kan likevel bli avbrutt når et helikopter nærmer seg.

3) Nødvendige avbøtende tiltak

- Helikopteraktivitet og hundetrening bør opphøre i hekkeperioden, det vil si i tidsrommet 01.04.–31.07.
- Som SFOS skriver i innsigelsen, er anbefalt hensynssone minst 500 meter fra hekkelokalitet for vipe ved helikopter-/droneflyging. Tilsvarende hensynssoner bør vurderes for de andre artene som er omtalt i punkt 2.
- Helikopterflyging og hundetrening bør primært legges til vinterhalvåret, det vil si perioden september–februar, for å redusere risikoen for konflikt med fuglelivet. I september kan trekkende fugl som bruker området til næringsøk, bli forstyrret, men dette vurderes som et mindre problem enn forstyrrelser i hekkeperioden.
- Det er behov for kartlegging av fuglefaunaen. Se nærmere omtale under.

4) Aktivitetsvinduer: Er det realistisk å etablere tidsvinduer som begrenser risikoen for negativ påvirkning?

Vi er usikre på hva som menes med «aktivitets- og tidsvinduer», men oppfatter dette som et spørsmål om å konsentrere aktiviteten til bestemte tider på året.

5) Supplerende data: Har BirdLife OA nyere registreringer, lokalitetskunnskap eller feltobservasjoner i området som ikke fremgår av Artskart?

BirdLife OA har eget rapportssystem med tilhørende database. Det foreligger likevel ingen nyere data fra systematisk kartlegging av planområdet. Kunnskapen om fuglelivet i området er derfor i hovedsak basert på tilfeldige observasjoner fra enkeltpersoner eller mindre grupper som har besøkt området og registrert funnene i vårt rapportssystem eller i Artsobservasjoner. Funn som legges inn i vårt rapportssystem, overføres automatisk til Artsobservasjoner, og kvalitetssikrede funn overføres derfra til Artskart.

6) Bakgrunn for funnene: Dersom dere kjenner til det – var observasjonene resultat av målrettet kartlegging eller mer tilfeldige funn?

Svaret følger i hovedsak av punkt 5. Det foreligger ingen systematisk kartlegging av fuglelivet i planområdet. Funnene er basert på mer eller mindre tilfeldige, privatinitierte besøk i området.

Konkret forslag for videre oppfølging

BirdLife OA anbefaler sterkt at fuglelivet i planområdet kartlegges grundig gjennom hele hekkesesongen, det vil si april–juli, for å få et så godt bilde som mulig av fuglebestandene. I tillegg er det viktig med kunnskap om hvordan området brukes under vår- og høsttrekket, særlig til rasting, hvile og næringsøk; derfor bør feltsesongen utvides til mars–oktober. Vi påtar oss gjerne slike kartleggingsoppdrag.

Vennlig fuglehilsen



Håkan Billing
leder BirdLife OA

Jan Olav Nybe (signatur)
naturvernkontakt OA

Kopi til:
Ås kommune
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus
Norsk Luftambulans